RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

nr. 99.304 van 1 oktober 2001
in de zaak A. 78.691/IX-1188.

In zake : Philippe VERSYP,
wonende te DE PANNE,
Koning Albertplein 6

tegen :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door :
1. de minister van Justitie,
2. de Nederlandstalige Examencommissie van het Wervingscollege der Magistraten,

die woonplaats kiezen bij
advocaat P. PEETERS,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Brederodestraat 13.

D E R A A D V A N S T A T E, IXe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Philippe VERSYP op 20 mei 1998 heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van de beslissing van 16 maart 1998 waarbij de Nederlandstalige examencommissie van het Wervingscollege der Magistraten verzoeker niet geslaagd verklaart voor de mondelinge proef van het examen inzake beroepsbekwaamheid;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door auditeur-generaal M. ROELANDT;

Gelet op de beschikking van 9 november 2000 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memorie van verzoeker, die tevens het verzoek tot voortzetting van de rechtspleging bevat, en de laatste memorie van de verwerende partij;

Gelet op de beschikking van 7 mei 2001 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 18 juni 2001;

Gehoord het verslag van kamervoorzitter J. DE BRABANDERE;

Gehoord de opmerkingen van advocaat P. PEETERS, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het advies van auditeur-generaal M. ROELANDT;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Overwegende dat verzoeker op 11 december 1997 slaagde voor de schriftelijke proef van het examen inzake beroepsbekwaamheid voor de werving van magistraten; dat hij op 16 maart 1998 deelnam aan de mondelinge proef; dat de Nederlandstalige examencommissie hem evenwel niet geslaagd verklaarde voor die proef met de volgende motivering: "Uit het antwoord op de hem gestelde vragen in verband met zijn uiteenzetting blijkt dat de kandidaat de elementaire beginselen van het strafrecht en van het strafprocesrecht niet beheerst";

2. Overwegende dat in het auditoraatsverslag wordt geconcludeerd dat verzoekers belang bij de nietigverklaring van de bestreden handeling teloor is gegaan, omdat ingevolge de inwerkingtreding op 2 augustus 2000 van het nieuwe artikel 259bis-10 van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd door de wet van 22 december 1998, de Nederlandstalige examencommissie van het Wervingscollege opgehouden heeft te bestaan en het wervingsexamen voortaan wordt ingericht door de benoemingscommissies van de Hoge Raad voor de Justitie en dat aldus, indien de bestreden beslissing nietig verklaard zou worden, de voormalige Nederlandstalige examencommissie niet meer tot een nieuwe beoordeling van verzoekers mondeling examen zal kunnen overgaan daar de wet zelf zulks verhindert; dat bijkomend wordt besloten dat de examens voor toegang tot de magistratuur jaarlijks worden ingericht en dat verzoeker bijgevolg zeer snel nieuwe kansen heeft gekregen of zal krijgen tot deelname aan de vergelijkende toelatingsexamens en de examens voor beroeps-bekwaamheid; dat met toepassing van artikel 24, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State het auditoraatsverslag beperkt wordt tot die ambtshalve opgeworpen exceptie van niet-ontvankelijkheid;

3. Overwegende dat ingeval het auditoraatsverslag beperkt is tot het middel van niet-ontvankelijkheid of tot het middel ten gronde dat de oplossing van het geschil mogelijk maakt, luidens de tweede volzin van de zo-even aangehaalde bepaling, toegevoegd bij de wet van 4 augustus 1996, bij wege van arrest uitspraak wordt gedaan over de conclusies van dat verslag;

4. Overwegende dat verzoeker in zijn laatste memorie betoogt dat het belang beoordeeld dient te worden op het ogenblik dat de bevoegde administratieve overheid haar beslissing diende te nemen en dat een latere wetswijziging geen negatieve invloed kan hebben op het belang, dat zelfs, a contrario, een wijziging van de toepasselijke regels betekent dat de examinandus een des te groter belang had om zijn examen op correcte wijze beoordeeld te zien op het ogenblik dat de beoordeling door de toenmalige examencommissie diende te gebeuren, dat verzoeker minstens diverse kansen gemist heeft om vanaf de datum van de litigieuze beslissing te postuleren voor de vanaf die datum vacant geworden gerechtelijke ambten, dat het feit dat er jaarlijks vergelijkende examens worden uitgeschreven hieraan geen afbreuk doet, doch integendeel impliceert dat hij minstens één jaar diende te wachten alvorens opnieuw de kans te krijgen aan een examen deel te nemen, en hij derhalve gedurende dat jaar niet heeft kunnen postuleren voor vacante plaatsen welke intussen zijn opgevuld; dat verzoeker ook aanvoert dat waar hij geslaagd was voor het schriftelijk examen, het feit dat hij als niet geslaagd werd beoordeeld voor het mondeling examen impliceert dat hij ook het schriftelijk examen opnieuw dient af te leggen en dat, vermits het nieuw examenreglement niet noemenswaardig afwijkt van het voormalige examenreglement, zulks betekent dat verzoeker het voordeel van het slagen voor de schriftelijke proef heeft verloren en dat, wil hij alsnog aan een examen deelnemen, hij verplicht is zowel de schriftelijke als de mondelinge proef opnieuw te verrichten zodat op zijn minst het rechtsherstel erin zou kunnen bestaan dat hij enkel nog de mondelinge proef opnieuw zou dienen af te leggen conform het geldende examenreglement, desgevallend in handen van de Hoge Raad voor de Justitie;

5. Overwegende dat verzoeker moet worden bijgevallen in zoverre hij stelt dat het louter feit dat hij telkenjare opnieuw het examen inzake beroepsbekwaamheid kan afleggen zijn belang niet doet verdwijnen, al was het maar omdat hij het voordeel van zijn geslaagd zijn voor de schriftelijke examenproef verliest;

6. Overwegende echter dat dit belang voor verzoeker enkel nog een reële inhoud heeft indien hij ingevolge een nietigverklaring van de bestreden handeling opnieuw op de mondelinge proef kan worden beoordeeld met het gevolg dat hij, indien hij voor die proef geslaagd wordt verklaard, ook geslaagd verklaard zal kunnen worden voor de globale proef, overeenkomstig de oude of de nieuwe regeling; dat hij dat resultaat enkel kan bereiken indien, ofwel de vroegere, inmiddels opgeheven Nederlandstalige examencommissie opnieuw bijeenkomt en verzoeker een tweede maal beoordeelt op zijn mondeling examen, rekening houdende met het gezag van gewijsde van het annulatiearrest, ofwel verzoeker een nieuw mondeling examen aflegt voor een beoordelingscommissie opgericht overeenkomstig de nieuwe wettelijke regeling; dat in deze tweede hypothese verzoeker weliswaar verplicht is het mondeling examen over te doen, aangezien andere personen een examinandus niet kunnen beoordelen op een mondelinge proef afgelegd voor een anders samengestelde examencommissie, maar hij niettemin het voordeel behoudt van zijn geslaagd zijn voor de schriftelijke proef;

7.1. Overwegende dat volgens de verwerende partij geen van die hypothesen reëel is aangezien de wetgever door de oprichting van de Hoge Raad voor de Justitie een duidelijke cesuur heeft willen aanbrengen en thans de benoemingscommissies van die Hoge Raad bevoegd zijn voor de organisatie van het examen inzake beroepsbekwaamheid; dat zij preciseert dat het Wervingscollege is afgeschaft en de benoemingscommissie van het Nederlandstalig college van de Hoge Raad niet zonder meer kan worden beschouwd als de opvolger van de Nederlandstalige examencommissie van het Wervingscollege, die anders samengesteld was; dat zij er ook op wijst dat de verenigde benoemingscommissies van de Hoge Raad het examenprogramma voorbereiden en bezwaarlijk kan worden verwacht dat de Nederlandstalige benoemingscommissie verzoeker beoordeelt voor wat de zittijd 1997-1998 betreft, aangezien voor deze zittijd het programma werd vastgesteld door het Wervingscollege;

7.2. Overwegende dat de verwerende partij voorts opwerpt dat verzoekers belang ook teloorgegaan is omdat hij zich niet ingeschreven heeft voor een volgende examenzittijd en omdat hij de uitslag en de benoeming van de geslaagde kandidaten niet heeft aangevochten;

8.1. Overwegende dat ook na de inwerkingtreding van de wet van 22 december 1998 het systeem van examens inzake beroepsbekwaamheid en

vergelijkende toelatingsexamens voor de gerechtelijke stage is blijven bestaan en die examens "zijn bedoeld om de voor de uitoefening van het ambt noodzakelijke maturiteit en verstandelijke bekwaamheid te beoordelen"(oud artikel 259bis, § 4, a, derde lid, respectievelijk nieuw artikel 259bis-9, § 1, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek); dat wat het examen inzake beroepsbekwaamheid betreft ook de geldigheidsduur van de uitslag gedurende zeven jaar ongewijzigd is gebleven (ibid. artikel 259bis, § 6, respectievelijk artikel 259bis-9, § 1, derde lid); dat de voornaamste verschilpunten tussen de oude en de nieuwe regeling met betrekking tot het examen inzake het bewijs van de beroepsbekwaamheid de volgende zijn:
- vóór de wet van 22 december 1998 werden de examens inzake beroepsbekwaamheid afgenomen door de Nederlandstalige en Franstalige examencommissies van het Wervingscollege der Magistraten; die colleges bestonden elk uit elf leden waarvan vijf magistraten -te weten drie van de zetel en twee van het openbaar ministerie-, drie hoogleraren en drie advocaten (oud artikel 259bis, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek) door de Senaat benoemd met twee derde meerderheid (ibid., § 3); het Wervingscollege stelde de examenprogramma's inzake beroepsbekwaamheid op, te bekrachtigen bij ministerieel besluit (ibid., § 4, a, eerste lid) en de examencommissies organiseerden het examen (ibid., § 5);
- na de wet van 22 december 1998 worden de examens inzake beroepsbekwaamheid georganiseerd door de benoemingscommissies van de Hoge Raad voor de Justitie (nieuw artikel 259bis-10, § 1, 2˚, van het Gerechtelijk Wetboek); elke benoemingscommissie bestaat uit veertien leden, waarvan de helft magistraten en de helft niet-magistraten, aangesteld in zijn midden door ieder -Nederlandstalig en Franstalig- college van de Hoge Raad voor de Justitie (ibid., artikel 259bis-8); de leden-magistraten van de Hoge Raad voor de Justitie -er is een ventilatie over bepaalde categorieën- zijn verkozen door hun collega's, de niet-magistraten -ten minste vier advocaten, drie hoogleraren en vier ervaren niet-juristen- worden aangewezen door de Senaat met twee derde meerderheid (ibid., artikel 259bis-2); de verenigde benoemingscommissies bereiden de examenprogramma's inzake beroepsbekwaamheid voor die dan goedgekeurd worden door de algemene vergadering van de Hoge Raad en bekrachtigd worden door de minister (ibid. artikel 259bis-9); de benoemingscommissies organiseren het examen (ibid. artikel 259bis-10, § 1, 2˚);

8.2. Overwegende dat uit wat voorafgaat bezwaarlijk kan worden afgeleid dat de wetgever bewust een "cesuur" gewild heeft; dat het principe en de doelstellingen van het examen inzake beroepsbekwaamheid, zomede de geldigheidsduur van zijn uitslag, ongewijzigd zijn gebleven; dat de samenstelling van de

examencommissies principieel gelijklopend is, enkel de invloed van de magistraten daarin, die niet meer door de Senaat worden benoemd, enigszins wordt versterkt en die van de juristen niet-magistraten wordt afgezwakt; dat ook wat de examenprogramma's betreft er in de praktijk een continuïteit is: het omvat een mondeling en een schriftelijk gedeelte, telkens bestaande uit twee onderdelen, waarbij vastgesteld wordt dat de examenprogramma's goedgekeurd bij ministeriële besluiten van 13 oktober 1993 respectievelijk 28 september 2000 vrijwel identiek zijn;

8.3. Overwegende dat de wet van 22 december 1998 wat de betrokken aangelegenheid betreft geen overgangsbepalingen bevat; dat het beginsel volgens hetwelk bevoegdheids- en procedureregels onmiddellijk van toepassing zijn derhalve geldt, doch men niet inziet waarom aan verzoeker, na een eventuele nietigverklaring door de Raad van State, overeenkomstig die nieuwe regels -te weten: beoordeling door de Nederlandstalige benoemingscommissie van de Hoge Raad voor de Justitie en overeenkomstig het huidige examenprogramma- geen rechtsherstel zou kunnen worden verleend, nog daargelaten de vraag in hoeverre daarbij de vroegere regeling wat dat betreft niet kan worden toegepast;

8.4. Overwegende dat, wat betreft de opwerping van de verwerende partij als zou verzoekers belang ook teloorgegaan zijn omdat hij zich niet ingeschreven heeft voor een volgende examenzittijd, dient te worden verwezen naar punt 5. hiervoren; dat haar opwerping dat zijn belang verloren gegaan zou zijn omdat verzoeker de uitslag en de benoeming van de geslaagde kandidaten niet heeft aangevochten evenmin opgaat, aangezien het examen inzake beroepsbekwaamheid niet voorbereidend is ten aanzien van bepaalde benoemingen en het zelfs geen vergelijkend karakter heeft,

B E S L U I T :

<u>Artikel 1</u>.

De debatten worden heropend.

<u>Artikel 2</u>.

Het door de Auditeur-generaal aan te stellen lid van het Auditoraat wordt ermede belast de zaak volledig af te doen.

<u>Artikel 3</u>.

De kosten worden voorbehouden.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op een oktober 2000 en een, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
	L. HELLIN,	staatsraad,
	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad,
Mevr.	S. VAN AELST,	griffier.

De griffier, **De voorzitter,**

S. VAN AELST. **J. DE BRABANDERE.**